

ВЕРЕСЕНЬ 2025 р.

7

ВЕСЕЛКА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Вересень

Оксана Кротюк

Осіннє

Струсила грушка листя шерехке.
Струсила і, зажурена, зітхає.
Бо дощ осінній все іде та йде,
А в неї одежини вже немає.
По листі мокрому, як сірий корабель,
Пройшов їжак. Задумався, спинився:
Було ж тут груш, і яблук, і морель...
А світ узяв і так перемінився.

Наталя Тріщ Вересень-школяр

Через поле по стерні
У міста і села
Йде в солом'яній брилі
Вересень веселий.
В нього квіти у руці
І новий портфель,
Розцвітає на щоді
Сонячний метелик.
Голосний несе дзвінок,
«Дзін-дзілін» – лунає,
Він до школи на урок
Школярів скликає.

Розмалюй.

Леся Храплива-Щур У школу

Дзвонить дзвіночок:
– Дзелень! Дзелень! –
Сміється сонце,
Збудився день.
Кличе дзвіночок:
– Бім-бам! Бім-бам!
В школу збиратись
Час школярам.
Вчить пташка-мати
Своїх пташенят
Вгору здійматись,
В хмари літать.
Вчить рідна школа
Нас, школярів,
Щоб рідну мову
Кожен любив.
Славне минуле
Щоб кожен знав
Про Україну
Щоб пам'ятав.
В школу ідемо
В радісний час.
Сонце сміється,
Вітає нас.
Щастя в науці
Бажає нам
Добрий дзвіночок:
– Бім-бам, бім-бам!

На обкладинці журналу ілюстрація художниці Тетяни Житнян.

«Вчити себе самого – благородна справа, але ще більш благородна – вчити інших; до речі, останнє куди легше.»

(Марк Твен (1835-1910), американський письменник)

Чи знаєте ви, що...

Олесь Гончар

Твоя зоря

(Уривки з роману)

Все, власне, й почалося з того, що рій звідкись прилетів на нашу Тернівщину. Бджолиний десант, як сказали б ми тепер. Несподіваний приліт загадкового того рою був одним із найрозкішніших міфів нашого дитинства. Хтось бачив, що десь ізвисока він летів, ніби з самих небес, і хоч міг би й на Улинівку полетіти чи на Озера, але ж вибрав чомусь Тернівщину при байраці...

...Що ж то був за рій? Звідки він узявся і чому прилетів саме на наші не такі вже й квітучі степи? Десь із небес – а на ці будяки, пасльони, дерезу, на терни по байраках?! Можливо, у нас для рою таки щось було, може, степ наш привабив його... світлом? Чого вдосталь у нас, так це – світла! Океан! Все літо степи залиті сліпучістю сонця, надто в жнива, коли сонце роєм небесним завис-

не над тобою й, не рухаючись, горить, нездвижне, хоча й не знати, чому воно горить, – ядерна то реакція бушує в його розвергнутих надрах, чи що там воно відбувається...

...Наче зараз бачу: ось ми, позіскакувавши з воза, присіли навпочіпки біля самих гречок і слухаєм, як це біле квітуче царство все аж двигтить від гулу якогось золотого, – то бджоли мед беруть! І сам відчуваєш, як гарно їм тут на просторах, під вільним сонцем, гарно і бджолам, і гречкам, що, переповнені тихою, гарячою музикою, мліють у розкошах, напоївши все повітря своїми пахощами... Рівний, глибинний стоїть гул. Вслухайся і відчуєш, що перед тобою звершується тайнодійство, що всі ті гречані нетрі зараз повні життя, там відбувається щось могутнє, загадкове, нуртує там сила вічної, неосязної пристрасті, якій під цим небом, у цей сяючий, безвітряний день так солодко віддається сама природа...

Раїса Царьова-Форост

Я – козак!

- Хто так файно одягнувся?
- Я! - Тарасик відгукнувся. -
Вже дорослий, не маленький.
Штаненята є гарненькі,
Вишиту сорочку маю -
В ній я добре виглядаю!
Ремінь дідусевий вдіну
І на ігрища поспіну.

Бравий я козак? Красивий?
Чобіт правий, чобіт лівий,
Бриль солом'яний з полями.
- Де ти там? Побігли з нами! -
Зве його сестра Катруся. -
Гарно ж братик одягнувся!
Зміг собі ти дати ради.
Гайда з нами до левади!

Наталка Поклад

Я їду до школи

Так святково сонечку сьогодні.
Всюди квіти... Квіти й сміх.
Білі голуби на підвіконні
Туркотять до іграшок моїх,
Щоб вони сьогодні не скучали,
А самі і гралися, і спали...
Волохан, мій котик, теж святковий,
Знає він, що я їду до школи.

Ура-а-а-а ...!

У СВІТІ КАЗОК

Казка впливає на людину, пробуджує в ній найкращі почуття, любов до життя, добра, світла. Розповідь казкарів лікує, розслаблює людину, дає змогу виплеснути негативні емоції, думки.

Саме талановиті оповідачі багато зробили у справі популяризації народної прози, у справі ознайомлення багатовікової скарбниці, довели, що її треба невтомно збирати і вивчати.

Розмалюй.

Найбільше багатство (Турецька казка)

Колись один юнак увесь час жалівся на свою бідність.

– Ех, як було б добре, якби в мене було велике багатство! Жив би я тоді приспівуючи! – вічно стогнав він. Один старий каменотес, проходячи повз його житло, почув слова юнака й запитав:

– Чому ти жалієшся? Адже ти володієш великим багатством!

– Я володію багатством? – дуже здивувався юнак. – Де ж воно?

– Твої очі. Що б ти хотів одержати хоча б за одне око? – запитав старий.

– Що ти? – перелякано відповів юнак. – Очі я не віддам ні за які скарби!

– Добре, – сказав каменотес, – Тоді дай відрубати собі руки, і за них ти одержиш багато золота!

– Ні! За золото я не віддам свої руки, – сказав юнак.

– Тепер ти бачиш, що ти дуже багатий, – сказав каменотес. – Так чого ж ти жалієшся? Повір мені, найбільше багатство людини – це сила й здоров'я. Їх не можна купити ні за які гро-

ші! – сказав старий і пішов своєю дорогою.

Василь Гренджа-Донський Зажурилась бджілка

Зажурилась бджілка...
Що робити має,
Бо у полі жовкнуть квіти,
Де медок збирає.
Де медок збирала –
Де вона гуляла,
Там ті квіти, ясні квіти
Осінь притоптала.
І зима надійде,
Вкриє гори й доли,
Хто заплаче за квітками,
Як не ті її бджоли.

Наталія Замрія

Королева Осінь

Королева Осінь

Всіх до столу просить.

Всіх без винятку частує
Й для Зими запас готує.

Григорій Усач Їжачок

Що несе на спинці
Спритний їжачок?
Золотий листок.
Що несе на спинці
В дощик і сльоту?
Він несе на спинці
Осінь золоту.

Розмалюй.

Наталя Тріщ

До школи

З вулиць міста, з дитсадочків
Серпень діток позбирав.
Різних віршів і таночків,
Як умів, понавчав.

Потім вересню дзвінкому
Доручив малечі цвіт,
Щоб відкрив їм двері школи,
У науки дивний світ.

Вереснева пісня лине,
І дзвенить шкільний дзвінок.
Малюків щаслива зміна
Поспішає на урок.

Розмалюй.

Василь Чухліб

Калинові племінці

Тарасик і Тетянка ламають калину на леваді. Калини тут багато. Он по лозняку та вільшанику неначе багаття палахкотить. Рясно-рясно червоних кетягів на кущах. Калину ламати саме час. Бо ягоди вже прихопив морозець, а від того вони солодшають. Принесуть калину додому, бабуся пов'яже їх в пучки і повисить на горіщі.

— Кращих ліків за калину та малину годі й шукати, — каже бабуся. Як хто застудиться, бува, вона хутенько заварює чай з калиною — з ягодами, листям і гілочками. Посьорбаєш того чаю, і все минеться. І ще бабуся смачний кисіль з калиною варить, пиріжки пече. А коли ставить другі рами на зиму, то у міжвіконнях кладе калинові пучечки. Тетянка складає наламану калину на пожухлій траві.

— Досить! — гукає Тетянка братиків.

— Ай справді досить. От кетяги лишимо для снігурів. Прилетять взимку і поласують ягодами.

Тарасик і Тетянка несуть оберемочки калини до хати. Здається, ніби два племінці відірвалися від калинового багаття і плывуть осіннім городом.

Анатолій Качан

Дощова осінь

Водить осінь хороводи
То із листя, то з дощів.
На прогулянку виходять
Парасолі і плащі.
Там розмову парасолі
Із плащами завели:
«Ах, як довго у неволі,
У темниці ми були.
Та вернулися тумани,
Задощило в небесах, —
І ми знову у пошані,
Знов нас носять на руках».
І прийшли тоді до згоди
Парасолі і плащі,
Що найбільша насолода —
Це коли ідуть дощі.

В. Швець

Листок

Наче в нашому саду
Літа й не бувало, —
Я під вишнями іду,
Листя геть опало.
Голі вишні і бузок
В тихому підтинні.
Он лише один листок
Звис на павутинні.
Зачепився нашвидку
За гіллячку нижню.
Видно, боляче листку
Покидати вишню.
Я візьму його мерщій,
Занесу до хати.
Він у читанці моїй
Буде сумувати.

Ура-а-а-а ...!

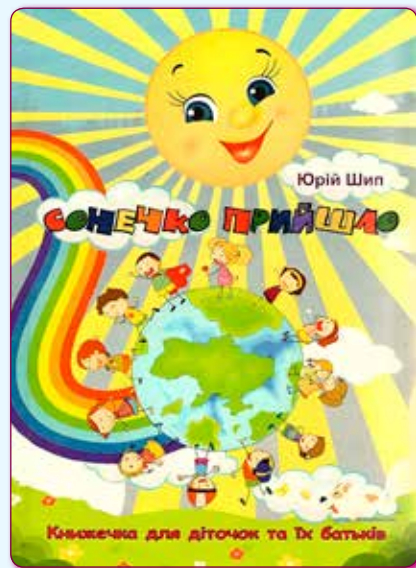
З КНИЖКОВОЇ ПОЛИЦІ

Юрій Васильович Шип – відомий закарпатський письменник, поет, байкар, пісняр, гуморист, сатирик, белетрист, член Національної спілки письменників України, член ради крайової «Просвіти», лауреат Всеукраїнських літературних премій: імені Федора Потушняка та імені Леоніда Глібова.

Народився 3 травня 1943 року в селі Мокре Перечинського району Закарпатської області. Перша проба пера припала на 1958 рік, коли навчався у восьмому класі Тур'є-Реметівської загальноосвітньої школи й опублікував на сторінках районної газети «Перемога» змістовну зарисовку «Майстер пензля» про свого улюбленого наставника, заслуженого вчителя України Антона Петера.

У творчому доробку Юрія Шипа близько 40 різножанрових видань для дорослих і юних читачів, удостоєних високої оцінки літературознавців, письменників та інших діячів культури, як в нашій країні так і за кордоном. Чимало з їх передмов, рецензій та відгуків на них надруковано у вітчизняних та зарубіжних газетах та журналах.

Цього року в Ужгороді вийшла його нова книжка для діточок та їх батьків під назвою «Сонечко прийшло».

Юрій Шип

***Пірнай
у річку знань***

**Якщо жити хочеш файно,
Мати плід з науки,
То бери книжки негайно,
Чоловічку, в руки.**

**Пірнай, пірнай у річку знань,
Шукай перлини золоті.
Ти з ними щастя всюди, знай,
Будеш мати у житті.**

**Хто соні шукає щастя –
Мусить пам'ятати:
Що лише Бог, наука й праця
Можуть його дати.**

Юрій Шип

Добрий намір

**Вчив Юрась читати
Песика в садочку.
Посміхнулась мати:
– Молодець, синочку,
Намір гарний в тебе...
Та пішли додому,
Бо спочатку треба
Вчитися самому!**

Юрій Шип

***Їжачковий
рюкзачок***

**Як давно, так нині –
Все носить Їжачок,
Де б не був, на спині
Колючий рюкзачок.**

З поштової скриньки

Складовою Свидницького свята культури є Зустріч з письменниками у Піддуклянській бібліотеці у Свиднику. Не інакше було і цього року, де привітали львівських письменників (Олесь Дяк, Олександр Масляник, Микола Зимомря) та ужгородського видавця Ярослава Федюшина.

Дуже рано прокинулось сонечко,
Вже й гуляє в небесній блакиті.
Ще раніше прокинулась донечка,
Найщасливіша нині у світі.
Все на місці – і зошит, і книжка,
Вчасно зібрано все, як ніколи.
Та хвилюється донечка трішки,
Адже йде вона вперше до школи.
Щастя, радості, миру бажаю
І удач у житті їй багато.
Хай печалі її оминають.

Олесь Дяк

**дерев осінніх
листя опадає**

**ХОЛОДНЕ ОКО
ДИВИТЬСЯ РІКИ**

ще не достиглий сніг
на куш калини

Немов синичка жовта вже присів

**так літа захотілося
як світла**

**серед п'ятьми
що лізе навпрошки**

північний вітер
пилкою із льоду

**ланцюг тепла
на ланки розпиляв**

Олена Полянська

Лічилка

В небо синє
По драбинці
Сходить сонце
У хмаринці.
Сонце сяє,
Літом пахне,
За собою дощик
Тягне.
Каже дощику:
– Не злись,
Я ховаюсь,
Ти жмурись!

Ура-а-а-а ...!

Євген Гуцало

Якого кольору слова

Небо чисте, по-молодому усмінене. Воно синіє, наче там висіяно море волошок, і фіалок, і півників, і ще всячину квітів, що не в'януть, хоч би яка була спека, і не схилять голівок у жалобі, хоч би яке сонце пекло.

Мабуть, тому вподобав я дивитись на небо, що з-поміж усіх кольорів найдужче люблю синій. Він мені скрізь увижається, й коли я бачу щось синє – чи квітку, чи очі, чи дівоче плаття, чи просто чую саме слово «синій», – враз мені стає добре, я щасливий, і душа моя сміється й грає так, як грають проти сонця збиті, на ставу бризки води.

Іноді все в цьому світі уявляється мені синім: ото начебто ростуть сині тополі над синьою дорогою, їдуть сині вози, запряжені синіми кіньми, перепадають сині дощі. І як було б цікаво, якби раптом посеред зими випав на наше село синій сніг, синя завірюха зухурделила-зареготала!

Але чомусь не можу уявити, щоб молоко нашої корови Лиски було синє. Ще можу припустити, що Лиска наша геть уся посиніла й великі очі її стали сині, а от молоко залишається для мене білим, хоч і як силкуюся побачити його синім. І чомусь так само сметана для мене біліє, і сир, і вареники з сиром.

А якого кольору слова?

Тихесенько вимовляю слово «зелений», і постає переді мною все зелене, і я вже чомусь не сумніваюсь, що й саме це слово зеленого кольору. Вимовляю слово «мама» – і ввижається мені добра її усмішка, каре іскристе мерехтіння в очах, ласкаве звучання голосу. Жоден колір, либонь, не пов'язується з її образом, тільки здається, наче сяє чимось золотистим від очей, вишневим од губ, яблуками-антонівками від рук – і за всім цим щемко постає слово «рідна», яке, здається, саме зовсім позбавлене кольору, а тільки дороге воно, ніжне, хвилююче, мов усі кольори разом узяті.

А слово «осінь» – жовте, бо восени дозрівають усі грушки в нашому садку, всі яблука. Спершу вони світяться поміж листям молодесеньким жовтим полум'ям, потім починають потроху падати на землю, згодом усе рясніше... Й одного дня залишається на гіллі саме тільки жовте, недогоріле листя.

Слово «осінь» туге й жовте, наче віск.

Слово «пролісок» – біле, й чомусь од нього пахне сніжком, який починає танути, й гострою весняною землею, й торішнім перепрілим листям. Слово «зозуля» якесь ніжне, зе-

лененьке, мов пух на вербах, бо коли зозуля починала кувати в цьому році, то зелень на деревах була молода й свіжа, а вербовий цвіт опадав на воду, й здавалось, що вода зацвіла ніжним смарагдовим пушком.

Пролетіла над подвір'ям ворона, пронесла в дзьобі галузку, я подумав, що то вона понесла своє чорне слово. Бо слово «ворона» – чорне.

От цікаво – а ворона знає, що її звати вороною? А собаки знають, що вони собаки? А вівці, а воли, а коні?

А наша корова Лиска знає, що її звати Лискою!

Анатолій Камінчук

Рідне слово

**Барвінково, волошково
В небі світиться зоря.
Починаймо рідне слово
Зі сторінки «Кобзаря».**

**Рідне слово любить ненька
І співає: «Люлі-лю».
Так любив його Шевченко,
Так і я його люблю.**

Геннадій Горовий

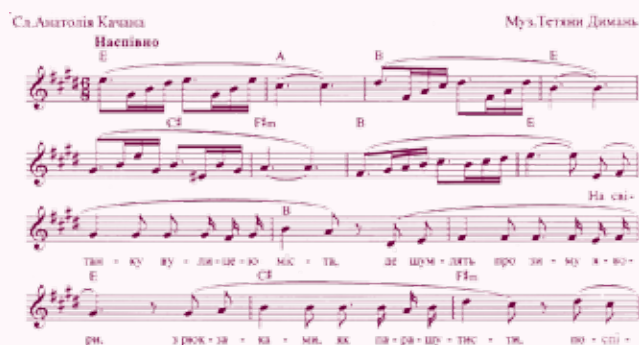
Через поле, через ліс

**Через поле, через ліс,
Сірий зайчик хутко біг.
Мамі яблучка він ніс –
Буде ввечері пиріг!**

Дзвонить осінь школярам

На світанку вулицю міста,
Де шумлять про зиму явори,
З рюкзаками, як парашутисти,
Поспішають юні школярі.

Приспів:
Журавлиними ключами
Дзвонить осінь школярам
І розносить над садами
Жовте листя телеграм.

Наша рідна школа біля гаю
Схожа на літак-аероплан.
Цей літак щоранку вирушає
До Країни творчості і знань.

Приспів:

Опадає з кленів жовте листя
На куці калини мій рюкзак.
Осінь у червоному намисті
Проводжає літо на літак.

Приспів:

ЗНАЙОМТЕСЬ:

З ПИСЬМЕННИКОМ

Олександр Масляник

Олександр Масляник – український письменник, публіцист, редактор і видавець. Член Національних спілок письменників і журналістів України. Родом з Рахова (Закарпаття).

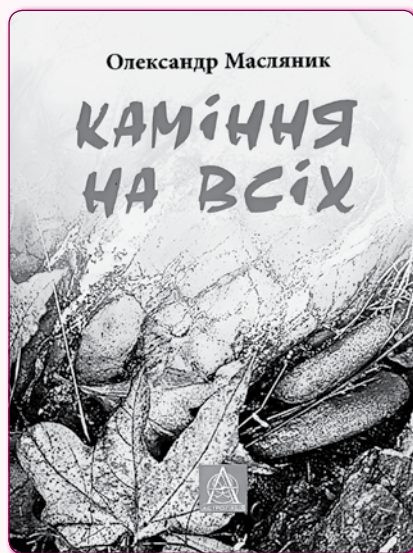
Закінчив факультет журналістики Львівського національного університету ім. І. Франка. Працював заступником головного редактора газети «За вільну Україну», генеральним директором Львівської облдержтелерадіо-компанії, головним редактором газети «Український шлях», «Газети.іа».

Нині головний редактор журналів «Гуцульщина і Покуття» та «Гражда».

Він заслужений журналіст України, лауреат премії ім. В. Чорновола. Автор книг художньої прози «Каміння на всіх», лірики «Згадай мене у вранішній молитві», есеїв «Люди з Вавилону», публіцистичних – «Сповідь душі», «На крутозламі», «Художники Закарпатської Гуцульщини» та інших. Автор сценаріїв та продюсер ряду телефільмів, численних публікацій у вітчизняній та зарубіжній періодиці.

Лауреат літературної премії ім. Ірини Вільде та літературної премії ім. В. Винниченка.

Живе і працює у Львові.

Ура-а-а-а ...!

Олександр Масляник

Сліпий дощ

Уривок

Спершу кахикнувши по-дорослому в кулачок – сей рух мав сприйматися за вияв смиренності й послуху, а потому, мимохить глипнувши на батька, Маркіян зайшовся таким сміхом, що досі незворушний сусід по купе вистромив пелехату голову з-за барвистої плахтини глянцевого журналу, здивовано пообзирав навкруг, дошукуючись причин тих несподіваних веселоштів. А малий уже кусав кулаки і не міг стримати веселого бурхоту: гострі плечики так і ходили під картатою сорочиною, в котру, як здавалося сусідові, влізло оце метушливе худорляве хлоп'я. Маркіян коловся об гострий позир батька, та від того чув ще більші приливи тепер уже невідчепного сміху.

«Замовкни!» – наказував поглядом батько, вголос же мовив, карбуючи кожен звук:

– Маркіяне-е-е!

Оце тверде, підкреслене, подовжене й наголошене батькове «Маркіяне-е-е» було добре знайоме малому – прожогом вискочив у тісний коридор вагона і вже там дав собі волю. Коли ж останній розгонистий хіхотливий хрип вилетів у розчинене вікно, а новий застряг десь у горлі й не добувався – пішов до купе, насунувши на лице забороло сумирності й серйозності. Вмент зле-

тіло воно, як тільки побачив батька, – знову пішли ходуном тріпотливі плечі. Бракло повітря, перед очима так випукло зримо стриміла картинка-дієство, з котрого почалася їх подорож і котре, власне, й спричиняло нові виплески сміху.

Вони спізнювалися. Батько висадив на плече здоровенну валізу, а малий заплітав між ногами важеньку-таки сітку: мати наготувала стільки, начеб їхали не до тітки – на край світу. Оминули привокзальну площу, батько чемоданом розірвав звивистий ланцюг незвично притихлих жінок біля «будови невідомого архітектора» (так, Маркіян чув, жартували, хизуючись перед туристами, місцеві екскурсоводи) з крикливою павукоподібною буквою «Ж».

Розмалюй.

Галина Шевчук Лісом осінь походила

Лісом осінь походила –
Все навкруг позолотила.
Залишила лиш ялинку
Їжачкові на хатинку.

Тамара Коломієць Вересень

У вересня щедра рука.
Заходьте! – він з двору гука.
І яблука трусить з гілок,
І сипле в портфелі сливок,
Солодкий зрива виноград –
І кожен з нас вересню рад.
Бо щедра, ой щедра рука
У вересня-садівника.

Куточок кулінарії

Куліш козацький

Куліш – не лише похідна страва. Цю старовинну страву, яку споживали і козаки, і чумаки, адже вона поживна, смачна і легка в приготуванні (та й продукти для неї довго не псуються, а в походах та мандрівках це головне), готують і понині.

Правда, в сучасних умовах інгредієнти для її приготування можуть бути набагато різноманітніші.

Ми ж будемо готувати класичний куліш. Для цього нам знадобляться казанок чи каструля об'ємом 2,5 л і наступні інгредієнти: 300 г пшона, по 200 г копченого та свіжого сала, кілограм свинини, по пів кілограма картоплі, моркви та цибулі, пучок зелені, невелика головка часнику, сіль та приправи – до смаку, 3 яйця.

Пшоно гарно промити та залити окропом на пів години, а потім злити воду і ще раз промити холодною водою. У глибоку пательню (або ж сотейник) викласти порізане кубиками свіже сало і витопити з нього жир.

Далі покласти сюди ж нарізане кубиками копчене сало, також витопити з нього жир, а тоді покласти свинину, нарізану більшими шматками, гарно просмажити її до золотистої скоринки, а тоді викласти нарізану кубиками цибулю. Смажити, доки цибуля не набере золотистого кольору, а тоді всипати натерту на грубій

тертці моркву, накрити кришкою і смажити, доки морква не зм'якне.

Перекладаємо засмажку в казан, всипаємо туди ж пшоно, кладемо почищену та нарізану кубиками картоплю, наливаємо 2 л води, солимо все, додаємо мелений перець та лавровий листок за смаком, подрібнений часник, накриваємо кришкою та варимо, доки картопля та пшоно не приготуються. При потребі воду можна доливати, але тільки гарячу.

Наприкінці приготування кулешу збиваємо в окремій мисочці яйця, вливаємо їх у казанок, постійно помішуючи, всипаємо подрібнену зелень, знімаємо з вогню і даємо страви настоятися кілька хвилин із закритою кришкою.

Розмалюй.

Вікторія Чорній

Завтра нас усіх чекає осінь

А завтра нас усіх чекає осінь –
Красива, фантастична, золота!
І вересневі ранки – теплі, босі,
І вечори, й холодна ніч густа...
І кава ароматна на світанні,
І неба ясно-синя височінь...
Нехай ця осінь втілює бажання,
Тож відпускайте мрії в далечінь!

Марія Познанська

Осінь, наша осінь

Осінь наша, осінь –
Золота година,
Неба ясна просинь,
Пісня журавлина,
Бабиного літа
Довгі, білі коси...
І дорослі й діти
Люблять тебе, осінь.
Та не тільки славна
За свою ти вроду –
Урожай издавна
Ти несеш народу:
Щедра і дорідна,
Пахнеш ти медами,
Славиш край наш рідний
Зерном і плодами!

Віктор Терен

Осінь

Вітер з поживним листком
Грається в котика-мишки.
То поженеться біжком,
То підкрадається нишком.
Ну, а коли спійма,
Буде, дітки,
Зима.

Ура-а-а-а ...!

Розглянь картинку і знайди силует гнома.

